Nikola Štedul

Revizija tumačenja povijesti na znanstvenim osnovama nasušno je nužna

Nikola Štedul, bivši politički emigrant koji je preživio atentat koji je na njega izveo Udbin ubojica Vinko Sindičić 1988. u Škotskoj, objavio je u Zagrebu 6. 11. 2017. pismo o spornom pozdravu Za dom spremni, kao i o zabrani imena ulice 10. travnja.

https://www.maxportal.hr/premium-sadrzaj/nikola-stedul-o-ustasama-ndh-i-pozdravu-za-dom-spremni-2/

U ovoj raščlambi polazim od pretpostavke da su se članovi ovoga Vijeća za suočavanje s prošlošću nedemokratskih režima već u početku sami diskreditirali i učinili nepouzdanima da bi svoju zadaću odraditi na profesionalan, nepristran i znanstven način. Tomu je doprinijela i izjava predsjednika Vlade gosp. Andreja Plenkovića, koji je u smislu naputka Vijeću izjavio da nije potrebno raspravljati o razdoblju iz Drugoga svjetskoga rata i fašističkoj naravi NDH te pozdravu *Za dom spremni*, jer da je o tim stvarima svima već sve dobro poznato.

U skladu s takvim stavom predsjednika Vlade većina članova Vijeća su također davali svoja mišljenja, tako da je hrvatski narod već nebrojeno puta imao priliku čuti kao općeprihvaćenu činjenicu da je NDH fašistička tvorevina i da *Za dom spremni* nema izvorište u našoj ranijoj povijesti nego da je nastao za vrijeme NDH te da je stoga nedvojbeno fašistički. Uz rijetke iznimke, takve i slične izjave davali su i stalno ponavljali političari lijevih i desnih opredjeljenja, prominentni intelektualci, akademici, pa i neki povjesničari.

Sada je taj stav "blagoslovio" i Ustavni sud HR čudesnom odlukom o promjeni imena Ulice 10. travnja u jednom slavonskom selu i na taj način velikim dijelom učinio potpuno suvišnim daljnji rad i postojanje Vijeća za suočavanje s prošlošću nedemokratskih režima. Jer svaki drugi zaključak Vijeća, osim onoga što je Ustavni sud rekao o "dobro poznatoj povijesnoj istini " o NDH ili ZDS, po logici stvari moralo bi biti tumačeno kao protuustavno.

Međutim, ovakva stajališta (uključujući i ona Ustavnog suda) ne temelje se na istini niti na znanstvenom pristupu, već na ekstremnom konformizmu, gdje se obično samo ponavlja ono što se čuje od drugih "autoriteta", što je inače u totalitarnom sustavu uvriježeno kao poželjan i prihvaćen način ponašanja u borbi za egzistenciju pod poznatom krilaticom – snađi se druže.

Budući da je poznato kako je znatan broj ljudi sklon konformizmu i u normalnim okolnostima, onda nije teško pretpostaviti kako je on još daleko veća pojava među onima koji su odrasli i obrazovani su u totalitarnim sustavima.

Još početkom pedesetih godina prošloga stoljeća svjetski poznati znanstvenik psiho-sociologije Solomon Asch rekao je: "Sklonost konformizmu u našem društvu je tako snažna da su prosječno inteligentni i dobronamjerni mladi ljudi voljni bijelo nazvati crnim".

On je do toga zaključka došao na temelju brojnih ispitivanja, koja su postala paradigmom za daljnja kasnija proučavanja društvene problematike u obrazovnim ustanovama širom svijeta. U takvom jednom pokusu (eksperimentu) i osobno sam sudjelovao na fakultetu u Škotskoj, po točno zadanoj metodologiji kako ju je prof. Asch davno propisao.

Bio sam u kontrolnoj grupi od desetak studenata koji smo u prethodnom tajnom dogovoru s voditeljem pokusa kasnije davali netočne odnosno lažne izjave u nazočnosti druge grupe studenata koji su bili stvarni subjekti pokusa. Na kraju pokusa ustanovljeno je da se oko 35% studenata ciljane grupe identificiralo s lažnim izjavama glede prepoznavanja određenih stvari u skladu s onim što je izjavljivala i kontrolna grupa – premda bi svaka prosječno inteligentna osoba morala prepoznati da se radilo o netočnim podatcima odnosno o lažnim izjavama kontrolne grupe. Slične rezultate je uvijek u nizu svojih pokusa dobivao prof. Asch kao i mnogi drugi sociolozi godinama poslije njega.

Drugi slučaj, isto tako relevantan za ovu raspravu, su ispitivanja provedena na Stanford sveučilištu u Kaliforniji sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Studenti koji su o nekim temama imali izrazito snažna i radikalna stajališta, odabrani su da sudjeluju u pokusima, u kojima bi oni bili plaćeni da javno održe govore ili daju izjave sasvim suprotno njihovim osobnim stajalištima.

Pokazalo se na kraju da bi njih između 65 – 70 % kasnije promijenili svoja izvorna stajališta i prihvatili nova o kojima su se javno pred drugima izjašnjavali. Primjerice, jedan je student imao ekstremno rasistička uvjerenja, uvijek je isticao superiornost bijele rase, a crnu rasu je smatrao ne samo manje inteligentnom nego i u svakom smislu manje vrijednom.

Nakon što je pristao održati javni govor u kojem je tvrdio, suprotno svojim uvjerenjima, da je crna rasa po svim ljudskim i biološkim

karakteristikama bolja i nadmoćnija od bijele rase, kasnije je ostao kod onoga što je tada javno izjavio, jer nakon što se javno deklarirao kao onaj koji vjeruje u superiornost crne rase, više se nije vraćao svojim prijašnjem stajalištima i uvjerenjima o superiornosti bijele rase.

Također, studenti izrazito liberalnih uvjerenja, nakon takvih pokusa u kojima bi javno zagovarali konzervativna stajališta, kasnije bi među drugim studentima zauzimali stajališta u korist konzervativnih političkih uvjerenja. Slično je bilo i u obrnutim slučajevima.

Zašto su rezultati ovih ispitivanja važni za ovu raspravu? Odgovor se nameće sam po sebi.

Možda griješim, ali koliko je meni poznato, niti jedan član Vijeća za suočavanje s prošlošću nije za vrijeme totalitarnoga režima u Jugoslaviji bio proganjan ili kažnjavan zbog suprotstavljanja tadašnjem režimu. Stoga bi se moglo razumno zaključiti da pripadaju onoj vrsti ljudi – njih 65-70% – koji su skloni ekstremnom konformizmu. A budući da su većina njih stvarali svoje karijere u totalitarnom sustavu, sigurno su smatrali korisnim ponekad davati izjave u pohvalnom smislu za taj sustav čak možda i protiv svojih vlastitih uvjerenja. To je, naime, u totalitarnom sustavu bio jedan od preduvjeta za uspješan napredak na društvenoj ljestvici uspona.

Dakle postotak konformizma u takvim okolnostima bio je sigurno i puno veći od onih u gore navedenim ispitivanjima. Za umirivanje vlastite savjesti takva se stajališta nazivalo – razumnim pragmatizmom.

Kako dakle vjerovati da će članovi ovoga Vijeća na znanstven i nepristran način pristupiti raspravi o posljedicama totalitarnih (nedemokratskih) režima i objektivno preporučiti Vladi koji se to simboli i pozdravi ne bi smjeli tolerirati niti u javnosti pojavljivati. Već i sama činjenica da su pristali vijećati i propisivati koji su simboli iz naše povijesti s moralnog i političkog stanovišta javno prihvatljivi a koji nisu, a da se po svemu sudeći prethodno nisu dovoljno potrudili ovladati najosnovnijom materijom povijesnih činjenica, niti se barem empatijom približiti duhovnom raspoloženju naroda u ime kojega smatraju da mogu

arbitrirati (kao što su to, osim jedne časne iznimke učinili sudci Ustavnoga suda), samo po sebi ih diskvalificira.

Nastojat ću u ovoj raspravi ne ići u širinu pa ću se zadržati samo na spornom pozdravu *Za dom spremni*, kao i na čudesnom fenomenu odluke Ustavnoga suda o zabrani imena ulice 10. travnja. Mnogi govore da uopće nije potrebno trošiti vrijeme na stvari kao što je ZDS, da to nije bitno, da je puno važnije usmjeriti svoju pažnju na stvari poput fenomena AGROKOR.

Ne slažem se, jer i u jednom i drugom slučaju, u svakom na svoj način, radi se na podrivaju temelja hrvatske države kao i nacionalnog identiteta. Nije sam pozdrav kao takav bit problema nego način i razlozi radi kojih ga se osporava.

Unatoč brojnim dokazima da je to pozdrav koji je usidren u duhu i povijesti našega naroda, razni "stručnjaci" stalno ponavljaju očite neistine da ZDS nema uporište u našoj ranijoj tradiciji, nego da je nastao za vrijeme NDH i da je stoga isključivo fašistički. Kao što rekoh, tvrde to i stalno uporno ponavljaju političari lijevih i desnih opredjeljenja, prominentni intelektualci, akademici, pa i neki povjesničari, koji bi se kao znanstvenici u toj disciplini trebali strogo držati zadanih načela znanosti, a ne tvrditi nešto samo zato što je to u određenom trenutku politički oportuno, popularno, ili zato što mainstream mediji to nekritički prikazuju kao neupitnu istinu. No, činjenica da toliki broj njih stoji iza takvoga tumačenja, to još uvijek nipošto ne znači da su njihova stajališta utvrđena na istini.

Možda se radi o njihovom pretjeranom konformizmu, te da su, kao što to ističe prof. Asch, spremni tumačiti da je bijelo crno, dakle da se radi o fenomenu do kojeg je svojim istraživanjima taj proslavljeni znanstvenik dugogodišnjim istraživanjima došao. Možda se radi o neznanju, a možda i o potpunoj indoktrinaciji tumačenja povijesti kakva je odgovarala totalitarnom režimu, kojem je takva povijest bila potrebna u namjeri da pred narodom opravda prisilno uvođenje svoje nove marksističke ideologije.

U doba kad je Marksizam polovicom prošloga stoljeća prolazio kroz svoje krizno razdoblje, nobelovac Albert Camus bio je upitan misli li da je još uvijek moguće vezati uzroke istine s Partijom, državom ili bilo kojom organizacijom te imati potpuno pouzdanje u nju, da jednostavno ne može pogriješiti u svojoj misiji?

Camus je u tadašnjem ozračju svih lijevih pokreta u prisvajanju monopola na istinu odgovorio: "Ako apsolutna istina pripada bilo komu na ovom svijetu, ona sasvim sigurno ne pripada čovjeku ili stranci koja tvrdi da ju posjeduje. Kad se radi o povijesnoj istini, što više netko tvrdi da ju posjeduje to više laže. Na kraju svega, on postaje ubojica istine. Mađarski ustanak (1956.) u svom izvornom smislu bio je usmjeren protiv sveopće laži. Dakle bilo je nužno izvršiti atentat protiv ljudi koji su se borili protiv laži a onda ih nastojati obeščastiti dodatnom laži prozivajući ih fašistima." Toliko o boljševičkoj istini.

Većina članova Vijeća izrazila je mišljenje da se o Jasenovcu više nema što raspravljati, a predsjednik Vijeća je odbio podržati inicijativu potpisanu od velikog broja ljudi, u kojoj ugledni akademici i intelektualci traže od HAZU da podrži i zaštiti organizirani znanstveni pristup u istraživanju naše povijesti. Po shvaćanju predsjednika HAZU tako nešto je nepotrebno i suvišno. Na temelju čega bi onda narod imao povjerenja u takvo Vijeće kojem on predsjeda?

No, kad već osporavam u ovom konkretnom predmetu stajalište intelektualne elite, školovane u jugo-komunističkom sustavu, koja jednostavno zastupa mišljenje da je ZDS nastao u NDH i da je stoga fašistički te da mu nema mjesta u javnosti, onda je red da dokažem zašto su njihova tumačenja u potpunosti kriva, da ne kažem lažna. Poslužit ću se samo s provjerljivim činjenicama, koje će opovrgnuti gore spomenute površne i lakoumne tvrdnje.

A što su u ovom slučaju činjenice?

1) Pozdrav *Za dom spremni* pojavljuje se u ovakvom obliku 1932. godine u dokumentima i korespondenciji između pripadnika pokreta "USTAŠA – hrvatska revolucionarna organizacija".

2) Ta je organizacija nastala ubrzo nakon krvoprolića za vrijeme rasprave u beogradskoj Narodnoj skupštini 20. Lipnja 1928., kad je Puniša Račić ubio Pavla Radića i Đuru Basaričeka i smrtno ranio Stjepana Radića, a Ivan Granđa i Ivan Pernar ranjeni su bez smrtnih posljedica.

Dakle ustaški pokret nastao je kao izravna posljedica masakra u beogradskoj Skupštini, izvršenog nad legitimnim i na demokratski način izabranim parlamentarnim zastupnicima hrvatskoga naroda, kao odgovor na teror fašističkoga i terorističkoga nasilja nad hrvatskim narodom u monarhističkoj Jugoslaviji.

3) Može se iz postojećih i svima dostupnih dokumenata vidjeti da se već 1932. u korespondenciji pripadnika ustaške organizacije koristi pozdrav *Za dom spremni*. Stoga, ako se želi povijest tumačiti na objektivan i cjelovit način onda se mora prihvatiti činjenicu da ZDS zapravo simbolizira prvi ozbiljan otpor deklariranoj kraljevoj šestosiječanjskoj diktaturi odnosno velikosrpskom fašizmu i terorizmu.

4) Tadašnji ustaški otpor velikosrpskom fašističkom teroru pozdravilo je čak i onodobno vodstvo komunističke partije. Sve je to zabilježeno i dokumentirano. Evo samo jedan primjer: Proleter br. 28. prosinca 1932. glasilo Centralnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije, u izvještaju pod naslovom „Ustaški pokret u hrvatskim krajevima“ među ostalim piše: „Komunistička Partija pozdravlja ustaški pokret ličkih i dalmatinskih seljaka i stavlja se potpuno na njihovu stranu.“

5) U to je vrijeme ZDS već bio u uporabi službene korespondencije Ustaškoga pokreta. Dakle, očito je da komunisti tada nisu ZDS smatrali fašističkim pozdravom, niti ustaše fašistima, nego sasvim suprotno, smatrali su poželjnim i opravdanim ustaški otpor protiv fašističke diktature kralja Aleksandra i njegova velikosrpskoga hegemonizma – pa i uz izjave nedvojbene podrške CK-KPJ takvoj borbi.

6) U svim tadašnjim komunističkim glasilima, od Proletera, Našeg puta pa do partizanskog Vjesnika iz ratnih dana, vodstvo komunističke partije stalno je pisalo o neviđenom nasilju i teroru beogradskog režima, služeći se obično terminom „vojno-fašistička diktatura i velikosrpska

hegemonija“. Upravo u tom razdoblju Ustaše su se čitavo desetljeće borili protiv Fašizma, služeći se pozdravom *Za dom spremni*.

7) Ogromna većina Ustaša su i kasnije za vrijeme rata u NDH ostali ono što su bili i kad su se borili protiv krvave fašističke diktature kralja Aleksandra – dakle ostali su borci u obrani svoje tek uspostavljene države, služeći se pozdravom ZDS – doduše, kasnije modificiranim u NDH za određene prigode u – *Za Poglavnika i Dom Spremni*.

Kada su i zašto komunisti počeli ustaše nazivati fašistima?

8) Komunisti su se stavili na čelo partizana i NOP-a, s tada glavnim ciljem da tek uspostavljenu NDH unište. To je pravi uzrok i začetak tadašnjega GRAĐANSKOGA RATA. Treba istaknuti da velik dio partizana možda nije bio ni svjestan o čemu se zapravo radilo. Ali u ovom osvrtu nije mjesto ulaziti u taj dio povijesti. Dakle to su činjenice, to je prava i provjerljiva istina, koja je svima dostupna. Da nije bilo tako onda bi se komunisti i partizani borili protiv Pavelićevoga režima, a ne protiv države. I tu leži pravi razlog zašto su komunisti odjednom morali ustaše proglasiti fašistima, izdajicama i tuđim slugama a njihov pozdrav ZDS fašističkim. Paradoksalno, boriti se u obrani svoje domovine i biti izdajicom!?

Ali kako bi komunisti inače mogli opravdati svoju borbu protiv ustaša i domobrana, koji se nisu borili za bilo koju ideologiju, nego su se borili protiv – kako su je komunisti zvali – vojno-fašističke velikosrpske monarhije u obrani svoje domovine i svoje tek uspostavljene države - NDH. Komunisti su pak, zajedno s partizanima i po nalogu Kominterne, nakon raskida sporazuma između Hitlera i Staljina, morali promijeniti svoju politiku i boriti se za uspostavu nove Jugoslavije, a to je bilo nespojivo s postojanjem samostalne hrvatske države, pa je i NDH trebalo proglasiti fašističkom, da bi bilo opravdano rušiti ju i boriti se protiv svih onih koji su ju branili, pa i proglasiti ih izdajicama i fašistima, po boljševičkom običaju kako to nobelovac Camus lijepo objašnjava.

Prije tih promjena, Komunističko glasilo Proleter piše o zaključcima s Prvoga kongresa Kominterne gdje se među ostalim ističe da je prva „jugoslavenska država stvorena primjenom sile“ i da je ona u biti

„vazalna država Antante“. Kominterna u to doba smatra da uspostava Kraljevine SHS u biti znači „ogromno teritorijalno povećanje Srbije“

Na Petom kongresu Kominterne održanom od 17. lipnja do 8. srpnja 1924., zaključeno je da se “opća parola o pravu naroda na samoodređenje koju ističe KPJ, mora izraziti u formi izdvajanja Hrvatske, Slovenije i Makedonije iz sastava Jugoslavije i stvaranja od njih nezavisnih republika“.

Takvo stajalište KPJ bilo je tada i službena politika Kominterne. U svim bitnim pitanjima bilo je to tada i u skladu s političkim smjernicama i ciljevima Ustaškog pokreta u borbi protiv vojno-fašističke diktature Kraljevine Jugoslavije. Takvi su odnosi, pa i suradnja, trajali sve dok 1933. u Njemačkoj na vlast nije došao Hitler. Tada, zbog nacističke opasnosti, Kominterna radikalno mijenja svoj stav prema Jugoslaviji i zagovara njenu opstojnost, pa je u skladu s tom promjenom odmah osudila i atentat na kralja Aleksandra, prozvavši ga da se radi o „napadu fašizma na demokraciju“.

Dakle opet u skladu sa zapažanjem Alberta Camusa o boljševičkom tumačenju povijesne istine. Hrvatski komunisti teško doživljavaju te promjene te im se i opiru. To se vidi i iz njihova glasila Hrvatski put koji je izlazio do 1936., gdje su nastavili, suprotno službenoj politici Kominterne i Moskve, zagovarati politiku hrvatske borbe protiv velikosrpske hegemonije. Ali s vremenom se sve promijenilo i Komunistička partije Hrvatske je pod raznim pritiscima prihvatila politiku borbe za novu Jugoslaviju, napuštajući pod vodstvom Josipa Broza u potpunosti ideju o samostalnoj hrvatskoj državi, a slijedom toga pokrenuli i komunističku odnosno partizansku borbu protiv NDH.

To je pravi razlog za komunističku propagandu o ustaškom fašizmu, nacizmu, izdajstvu itd., a činjenica da je ustaški režim prihvatio „savezništvo“ sa silama osovine, takva je propaganda dobila i svoj konkretni oslonac. Iako treba reći i to, da jugoslavenskim komunistima nimalo nije smetao sporazum između fašističke odnosno nacističke Njemačke i komunističkoga SSSR-a sve dok Hitler nije prekinuo sporazum sa Staljinom i napao Rusiju odnosno SSSR.

U našoj javnosti se strašno zamjera Paveliću zato što je pristao na „savezništvo“ s Hitlerom, ali nitko ne pita je li on imao stvarnoga izbora i kakve bi posljedice bile da nije pristao. Na kraju konca Pavelić nije bio prvi Hitlerov izbor. Prije njega su Nijemci tražili da vlast u Hrvatskoj uz njihovu pomoć preuzme Vladko Maček, koji je to odbio pod izgovorom da ne može jer da je on demokrat, iako je bio prije toga spreman, kao član beogradske Vlade, potpisati sporazum s nacističko-fašističkom Osovinom.

Što nam to govori o Mačeku?

Nijemci su tražili i druge moguće kandidate za tu ulogu, ali su ovi odbijali uz primjedbu da oni u narodu nisu imali potporu kao što ju je to imao Pavelić. Opravdano je stoga upitati, što bi se dogodilo da je odbio i Pavelić? Na vrhuncu moći u to doba, Nijemcima sigurno ne bi predstavljalo neki poseban problem da zajedno s Talijanima pregaze hrvatsku u vrlo kratkom roku, kao što su to napravili i sa Srbijom. A ne bi im predstavljalo problem naći ni nekoga poput velikosrbina Milana Stojadinovića, bivšeg predsjednika Vlade u Srbiji, kojeg je nedugo prije toga beogradski režim smijenio zato što je potajno dogovarao s Mussolinijem podjelu Jadrana i hrvatskoga priobalja. Možemo lako pretpostaviti što bi se s Hrvatskom i hrvatskim narodom u takvim okolnostima događalo.

Dakle Pavelićevo pristupanje „savezništvu“ s Hitlerom bilo je pitanje opstanka hrvatskoga naroda. Osobito kad se zna da je Hitler prije uzimanja u obzir Pavelića, u vrijeme vojnoga puča u Beogradu i odluke da napadne Srbiju, Mađarima nudio da Hrvatsku pripoje Mađarskoj u smislu nekakve autonomije. Mađari su, srećom, tu ponudu odbili, ali ona im je i dalje stajala na stolu zbog toga što je Hitler želio da mu se Mađarska pridruži u napadu na Jugoslaviju.

Hitler je Pavelića prihvatio kao alternativu tek nakon Mačekovog nepristajanja i nakon što Mađari nisu pristali na priključivanje Hrvatske Mađarskoj pod nekim vidom autonomije, i tek nakon što su ga Talijani uvjerili da će Pavelić u Hrvatskoj imati u narodu široku potporu.

Dakle nije Pavelić bio Hitlerov izbor zbog ideoloških razloga nego zbog toga što u tom trenutku za sebe nije našao bolje rješenje. A naravno, u tadašnjoj konstelaciji globalnih snaga i u već sasvim neizbježnom ratnom ludilu, sigurno ni Pavelić nigdje na obzoru nije vidio bolju ili manje pogubnu alternativu.

Kad su 1989. Gorbačova pitali što misli o sporazumu između Hitlera i Staljina neposredno prije Drugog svjetskog rata, on je odgovorio da je to bila opravdana odluka jer se radilo o spašavanju SSSR-a i tamošnjih naroda. Zašto bi taj slučaj bio politički i moralno opravdaniji od onoga što je napravio Pavelić? Hrvatski narod u to doba sasvim sigurno nije bio izložen manjoj pogibelji od Rusa i drugih naroda u SSSR-u.

Napokon, zašto bi bilo s moralnog stanovišta opravdanije za zapadne sile, zbog ugroze od Hitlera, ući u savezništvo sa Staljinom, koji je imao radikalno drukčija ideološka stajališta i svjetonazorska uvjerenja. Zapadni saveznici su ipak imali veći izbor jer nije im prijetila onakva pogibelj s kakvom je bio suočen Pavelić i hrvatski narod, koji i nije imao stvarnoga izbora.

Ja sasvim sigurno nisam jedan od onih koji bih tražio opravdanja za Pavelićeve ozbiljne promašaje i krive korake u NDH. O njemu kao relativno dobrom revolucionaru i izuzetno lošem državniku pisao sam još u emigraciji, gdje takva kritika na njegov račun nimalo nije bila dobro primana. Ali vrijedi biti objektivan pa realno ocijeniti u kakvim je okolnostima radio.

Njegov je najveći grijeh bio što je potpisao rasne zakone. Ostajem kod stajališta da ih nikad, bez obzira na sve, nije smio potpisati, a još manje primjenjivati. Međutim, vjerujem da ih nije potpisao zato što bi to bilo u skladu s njegovim ideološkim uvjerenjem, jer kako onda objasniti da je u njegovoj vojsci bilo nekih tridesetak generala i visokih časnika židovskoga podrijetla? Zato vjerujem da je iz nekih samo njemu znanih razloga svjesno pristao na ulogu marionete kad je pristao na rasne zakone. Ali bez obzira na njegove razloge, to je bio duboko neljudski i nemoralan čin i baš s ničim ga se ne može opravdati.

U svakom slučaju, unatoč takvom moralnom posrnuću Pavelića i ustaškoga režima te njihove marionetske uloge, to još uvijek ne znači da se NDH jednostavno može prozivati fašističkom državom. Osobito ne u trenutku stvaranja. Za vrijeme njezinoga nastanka pozdravio ju je jednodušno cijeli hrvatski narod. Nitko se tada nije izjašnjavao za fašističku ili nacističku ideologiju, već jedino za svoju nezavisnu državu. Po čemu je onda za Ustavni sud RH 'dobro poznata povijesna istina' da je NDH bila nacistička i fašistička tvorevina i kao takva predstavljala apsolutnu negaciju legitimnih težnji hrvatskog naroda za vlastitom državom i tešku povijesnu zlouporabu tih težnji."

Na temelju kakvih saznanja je Ustavni sud HR došao do tako smjelog zaključka? Jer u trenutku stvaranja NDH ta težnja je bila i legitimna i opravdana. A kako i tko je zlorabio te povijesne težnje to bi u najmanju ruku trebalo prepustiti znanstvenom istraživanju.

U NDH nije bilo Ustava, ili bilo kakvog drugoga temeljnog državnog dokumenta u kojem bi pisalo da je NDH Fašistička ili Nacistička. Pa niti u Ustavu Hrvatske Revolucionarne Organizacije USTAŠA iz 1929., ili u Načelima Ustaškog Pokreta iz 1932. godine nigdje ne stoji da se ta organizacija temeljila na fašističkim ili nacističkim ideološkim zasadama. Tadašnja povijesna zbivanja nedvojbeno pokazuju da u trenutku proglašenja NDH i plebiscitarnog oduševljenja hrvatskoga naroda nije bilo ni govora o izjašnjavanju naroda za fašističku ili nacističku NDH.

Nije to zabilježeno niti u bilo kakvim službenim dokumentima. U kojem trenutku se je onda došlo do „dobro poznate povijesne istine", da je „NDH bila nacistička i fašistička tvorevina i kao takva predstavljala je apsolutnu negaciju legitimnih težnji hrvatskog naroda za vlastitom državom i tešku povijesnu zlouporabu tih težnji"? Je li to možda bilo 11. travnja, 22. svibnja, ili 29. studenoga 1943.?

Od kud danas Ustavnom sudu RH takvo tumačenje, osim ako nije u stanju prepoznati razliku između države i režima. Temelji li se shvaćanje Ustavnoga suda na interpretaciji povijesti komunističkoga totalitarnoga režima i velikosrpskih mitova po receptu kako ga objašnjava nobelovac Camus.

Sve to upućuje na činjenicu da je revizija tumačenja povijesti na znanstvenim osnovama nasušno nužna prije bilo kakvih službenih zadiranja u proklamiranje u ono što je dopušteno a što nije. Osobno mislim da su bilo kakve zabrane oko tih pitanja najgore rješenje, jer se s tim baš ništa ne će riješiti nego će samo još pojačati podjele. Polazi se od pogrešne pretpostavke da se primarno radi o ideološkim razlikama, kad su u biti razlike najprije u drukčijim interpretacijama povijesti.

Naš Ustavni sud sklepao je nekakvu usporedbu između presude u Strasbourgu o „negiranju holokausta“ s imenovanjem ulice 10. travnja u nekom slavonskom selu. Ni s najboljom voljom ne mogu dokučiti kako imenovanje ulice „10. travnja“ predstavlja negaciju holokausta ili njegovu reviziju, a još manje mi je shvatljivo po kojoj logici je to zlouporaba prava iz Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Niti boljševičko revolucionarno pravosuđe iz 1945. ne bi se dovinulo ovakvim akrobatskim vještinama i ovako perverznoj logici.

Po kojoj logici se uspostavu NDH uspoređuje s holokaustom? No, nema smisla dalje na tu temu raspravljati, jer časni sudac Miroslav Šumanović je u svojem Izdvojenom mišljenju sve savršeno dobro objasnio i argumentirao.

Ovdje mi se čini potrebnim samo postaviti Ustavnom sudu nekoliko pitanja:

Smatra li Ustavni sud da je totalitarni sustav Trećeg Reicha istovjetan s onim što je postojalo četiri ratne godine u NDH? Postoji li opća međunarodna suglasnost definicije totalitarnoga sustava? A to je nužno ako se pravosuđe s tim pitanjima želi baviti i donositi odluke.

Predsjednik Truman, bivši predsjednik SAD, izjavio je 1948. godine: „Meni je rečeno da je Tito poubijao više od 400.000 svojih oponenata u Jugoslaviji prije nego što se napokon mogao učvrstiti kao diktator.“

Pitanje je koliko ih je još morao poubijati i utamničiti prije nego što je učvrstio totalitarni sustav? Jer biti diktator još uvijek ne znači imati totalnu kontrolu i vlast.

Dakle, može li se onda uopće NDH smatrati totalitarnom? Može li se u četiri ratne godine postojanja NDH uopće uspostaviti totalitarni sustav kad se zna da je već od prvih dana svoga postanka NDH bila suočena s pobunjeničkim otporom i kad je poznato da cijelo vrijeme svoga postojanja nije imala kontrolu nad velikim dijelom svoga državnoga teritorija. Osobito kad se zna da je dobrim dijelom svoga postojanja djelovala pod de facto marionetskim uvjetima? Po kojim kriterijima bi se onda NDH moglo uopće definirati kao „totalitarnu tvorevinu"?

Budući da su sve to provjerljive povijesne činjenice, kako se onda NDH uopće može uspoređivati s totalitarnom fašističko-nacističkom Njemačkom? Slijedom toga, kako se uopće „U", koji je predstavljao simbol borbe u obrani od velikosrpskog fašizma, može uspoređivati sa svastikom ili kukastim križem, koji je simboliziralo nazi-fašističko osvajanje i porobljavanje drugih naroda?

Kako se pozdrav ZDS može uspoređivati sa Sieg Heil? Kako se Ustaše kao branitelje svoje domovine može uspoređivati s agresorskom vojskom Trećeg Reicha, čiji je cilj bio u ime nazi-fašističke ideologije osvajati i pokoravati svijet?

Gospodo, od vas hrvatski narod očekuje da izađete iz te komunističko-velikosrpske propagandne žabokrečine te da ga oslobodite od daljnje stigmatizacije po obrascu beogradske mitomanije i laži. Ali da bi oslobodili narod najprije morate osloboditi sebe. Jer vi ste se s ovim obrazloženjem o zabrani imena ulice na najzlokobniji način upregnuli u kola velikosrpske propagande pa ste im još dali i službenu potvrdu jedne od naših najviših institucija, blagoslivljajući njihove laži s otrovnim dugoročnim posljedicama kako na međunarodnoj razini tako i doma.

Nije njima potrebna peta kolona kad vi za njih odrađujete njihov posao daleko bolje i ubitačnije od njih samih. Shvaćate li da ste s ovom svojom odlukom teško naštetili dignitetu RH te osobito instituciji Ustavnoga suda RH ali, što je i još opasnije, ozbiljno ste narušili povjerenje naroda u ustanovu koja bi trebala kao jedna od četiri stupa naše vrhovne vlasti predstavljati stabilnost države i vjeru u njen pravni i pravedan poredak.

Lomljenje vjere građana u najviše institucije državnoga poretka i sustava vlasti predstavlja najveću moguću opasnost i destabilizaciju države.

Najlakše bi vašu djelatnost bilo okarakterizirati kao djelo namjerne izdaje, ali ja se ne želim služiti takvim preteškim terminima, jer želim vjerovati da vam nije namjera potkopavati temelje države, budući da i sami predstavljate jedan od četiriju stupova tih temelja. Rađe vjerujem da se radi o neznanju, nemaru, ispranim mozgovima, indoktrinaciji i općenito o činjenici da se radi o ljudima koji nisu u stanju samostalno i slobodno razmišljati. Radi se o osobama koje pate od onoga što bi se u ovom slučaju moglo nazvati KPSP (kroničnim psihološkim stresnim poremećajem).

Odgojeni i obrazovani u totalitarnom sustavu ne snalazite se. Teško vam je i nesigurni ste bez nekoga iznad vas s apsolutnim autoritetom. Naravno, ne radi se samo o vama. Izvrgnut dugim razdobljima preživljavanju pod raznim despocijama i totalitarnim sustavima, većina našega naroda je pod utjecajem toga kroničnoga psihološkog stresnog poremećaja. Razlika je samo u tomu što ste vi na položajima gdje možete napraviti puno više štete. Većina naroda ozbiljniju štetu može napraviti samo za vrijeme izbora, kada uzastopno bira one koji su najodgovorniji za mizerno stanje u kojem se nalaze.

Sukob između poslušnosti autoritetima i osobne savjesti.

Svjetski poznati psiholog na Yale sveučilištu, Stanley Milgram, koji se kao socijalni psiholog osobito proslavio pokusima usredotočenim na sukob između poslušnosti autoritetima i osobne savjesti, došao je do nevjerojatnih rezultata. Naime, glasoviti 'Milgramov eksperiment' bavi se ispitivanjem, do koje granice je pojedina osoba spremna nanijeti bol i patnju drugoj osobi samo zato što joj je to zapovjedila neka treća osoba iz pozicije autoriteta.

Prije Milgramovoga eksperimenta stručnjaci su smatrali da otprilike jedan do tri posto subjekata na autoritarnu zapovijed ne bi prestali nanositi bol električnim šokovima čak ni onda kad bi to drugoj osobi predstavljalo smrtnu opasnost. Naravno, takve se smatralo da su patološkog ili psihopatskog karaktera.

Međutim, Milgramovi pokusi utvrdili su da čak 63% osoba podvrgnutih takvim ispitivanjima nisu prestajali davati elektro-šokove čak ni nakon što bi bili moljeni i preklinjani od osobe kojoj su zadavali bolove da su slaboga zdravlja i da će svaki daljnji šok za njih predstavljati sigurnu smrt. Zapitajte se, spadate li i vi u tih 63%.

Iz vašeg ponašanja nameće se upravo takav zaključak. Možete li pretpostaviti kakvu bol nanosite hrvatskom narodu kad ga stigmatizirate i namećete mu osjećaj trajne krivnje na temelju nametnutih povijesnih laži? Pozivate se na autoritete stranih sudišta iako nemaju logičkih poveznica s onim o čemu bi vi sami i bez stranih autoriteta trebali odlučivati.

Naš narod je previše dugo živio pod tuđim despocijama, to se je neizbježno odrazilo i na njegovo kolektivno mentalno stanje. Zato se nama događa paradoksalna situacija, da i sada na slobodnim izborima prečesto biramo one koji su nam u totalitarnom sustavu zagorčavali život.

Dakle, posvuda oko nas su znakovi da su ubijanja i mučenja, genocid i kulturocid, ostavili duboki trag na naše ukupno mentalno zdravlje. Zbog toga je većina još uvijek sklona hodati pognute glave, ispričavati se svima i svakome za navodne grijehe naših djedova i pradjedova. Program ispiranja mozga trajao je previše dugo, pa ni oporavak ne može biti brz.

Nataloženog osjećaja krivnje, nametnutog grijeha prošlosti, straha, prijetnje nesigurnosti i neizvjesnosti nije se lako osloboditi. Većina hrvatskoga naroda zbog svega toga pati u manjoj ili većoj mjeri od psihološko-patološkog strasnog poremećaja. To trebamo najprije priznati, da bismo se mogli izliječiti. Dodatna je tragedija da velik broj naše intelektualne elite već tradicionalno i dugi niz godina pati od kompleksa manje vrijednosti u odnosu na autoritete u međunarodnom okruženju, a na domaćem terenu obrnuto, pati od kompleksa superiornosti u odnosu na svoj narod. To je samo „raja“ ili boljševičkom terminologijom „masa“ .

Postalo je uobičajeno da sve veći broj ljudi prigovara kako im je već dosta prepirke oko ustaša i partizana, međutim te prepirke ne mogu prestati

dok se ozbiljno ne pristupi tumačenju povijesti na objektivan i znanstven način. Na primjer, velikosrpska i komunistička propaganda uzdignula je „ustaštvo“ na razinu apsolutnoga zla. A taj pojam sotonizacije svojih najboljih sinova i kćeri već je i među narodom u velikoj mjeri zbog nametnutog straha prihvaćen, iako u dubini duše osjeća da se ogromnoj većini ustaša kao dragovoljcima u tadašnjem ratu čini neizmjerna nepravda. Ali zbog kroničnoga stresa psihološkoga poremećaja ljudi su odustali od pokušaja ispravljanja takvih neviđenih grijeha i do neba vapijućih nepravdi. I sve dok bude tako, podjele u narodu neće prestati.

Dakle problem je grubo krivotvorenje povijesti, a povijest se ne može ispravljati na temelju pogrešnih premisa. Kopernik nikad nije uspijevao napraviti točne matematičke formule i izračune o gibanju planeta i drugih nebeskih tijela sve dok je to radio na pretpostavci Ptolemejeve teorije o geocentričnosti svijeta – dakle da je zemlje središte svijeta i da planete, uključujući Sunce, kruže oko Zemlje. Ali kad je krenuo od premise o heliocentričnom sustavu, iako ni taj ne odražava činjenično stanje poretka stvari u svemiru, ipak mu je bilo odmah moguće izračunati barem gibanje planeta u solarnom sustavu.

Tako je i s interpretacijom povijesti. Budemo li se služili premisom da su ustaše bili pobornici fašističke ili nacističke ideologije, neće biti moguće znanstveno i istinito objasniti što se i zašto u jednom dijelu naše povijesti događalo. Ne možemo poistovjećivati tadašnju cjelokupnu hrvatsku vojsku s političkim promašajima i moralnim posrnućem Pavelićevoga režima. Nije potrebno niti se smije nijekati zločine koji su se za vrijeme tadašnjeg građanskoga rata s jedne i druge strane događali, ali nasušna je potreba da se obavi temeljita i objektivna revizija povijesti koja je 40 godina stvarana i prekrajana po potrebama komunističkoga i velikosrpskoga totalitarizma.

A ovih dana imamo priliku vidjeti kako se na očigled istinu krivotvori i tumači kao da smo svi odjednom oboljeli od neke kolektivne amnezije, pa se Domovinski obrambeni rat naziva građanskim, branitelje se proziva fašistima, Tuđmana i sve koji su ga slijedili ustašama. Možemo lako zamisliti kakva bi novija povijest bila da smo rat izgubili, da su tu povijest

kao pobjednici tumačili i pisali naši susjedi i domaća peta kolona. Bilo je dosta pokušaja da se i branitelje iz Domovinskog rata stigmatizira kao apsolutno zlo. Da je rat izgubljen lako je zamisliti kakva bi sudbina branitelja bila. Ne treba se zavaravati, bili bi sotonizirani isto kao i ustaše. Progon HOS-a i njihovog vojnoga pozdrava samo je predigra za ono što bi uslijedilo ako se svi skupa ne bismo tomu ozbiljno suprotstavili.

Dakle pričekajmo da se provede temeljita revizija povijesnih zbivanja, pa ćemo doći bliže istini o tome tko je što radio i zašto. Put do istine ne vodi preko zataškavanja dijelova naše povijesti, makar se to kratkoročno možda činilo u određenim okolnostima iz pragmatičkih i političkih razloga isplativije. Revizije povijesti boje se oni koji ne žele da narod sazna istinu. Zato zlonamjerno tumače da reviziju traže oni koji žele povratak na staro. Znaju oni jako dobro da nitko ne traži povratak na vremena iz NDH – a još manje na ideologije fašizma ili nacizam koje hrvatski narod nije izmislio niti ih je ikada prihvatio.

Za vrijeme mojih 35 godina političkog života u emigraciji osobno se nisam služio pozdravom ZDS, niti sam ga uvodio kao službeni pozdrav u političkim organizacijama koje sam predvodio, jer sam smatrao da je to pozdrav koji je primjereniji u nekakvim vojnim strukturama.

Dakle, nisam s tim pozdravom bio opsjednut zbog nekakvih ideoloških razloga, iako sam uvijek smatrao da je estetski privlačan i da je kulturološki i povijesno savršeno u skladu s našim duhovnim poimanjem i narodnim običajima.

Ali, ako Vijeće za suočavanje s prošlošću bude savjetovalo Vladi i Saboru zabranu toga pozdrava, a hrvatsko pravosuđe donese odluku zabrane, osobno ću se početi služiti s tim pozdravom u svakoj mogućoj prigodi. Jer takva odluka bi predstavljala tešku i nepodnošljivu uvredu svim braniteljima koji su umirali za Domovinu s tim pozdravom na ustima. Hrvatska pak nimalo ne bi sličila onakvoj Domovini za kakvu su oni najbolji dali svoje živote. Odsluživanje zatvorske kazne za nepoštivanje takvoga zakona smatrao bih samo nastavkom časne borbe za Hrvatsku kakvu još nismo uspjeli uspostaviti.

I na kraju, oni koji misle da se pretjerano bavimo našom prošlošću, evo što o tomu kaže George Orwell, poznati autor knjige „Životinjska farma“ i „1984“: “Tko kontrolira prošlost, kontrolira budućnost. Tko kontrolira sadašnjost, kontrolira prošlost.”

Razmislite dobro zašto nam je sadašnjost ovakva kakva jest. Hrvatski narod već stotinama godina nije kontrolirao svoju prošlost, pa prema tome ni svoju budućnost. A oni koji su iz staroga sustava nakon pobjede u Domovinskom ratu preuzeli kontrolu sadašnjosti, upiru se svim snagama zadržati i kontrolu prošlosti.